

(traducere)

București, 9 mai 2021

*Comisia Europeană
Bruxelles
D-nei Președinte, Ursula von der Leyen*

Opinie cu privire la proiectul de regulament al Comisiei Europene intitulat „Situății familiale transfrontaliere: recunoașterea filiației”¹

PRO VITA București este o organizație non-guvernamentală fondată în 2005, care activează în domeniile social, umanitar și juridic pentru ocrotirea copilului, a familiei întemeiată pe căsătorie și a demnității persoanei umane. Oferă consiliere și sprijin femeilor în situație de sarcină neplanificată sau cuplurilor care au primit diagnostic nefavorabil pentru copilul lor. Participă activ la procesul de elaborare a legilor referitoare la familie și bioetică. Organizația intervine și în litigii la nivel național și internațional.

Vă scriem pentru a vă transmite opinia și sugestiile noastre în procedura de consultare publică pe marginea inițiativei Comisiei Europene (CE) de recunoaștere transfrontalieră a filiației.

În opinia noastră, aceasta este de natură să nască un conflict între competențele Uniunii Europene privind libera circulație și nediscriminarea, pe de o parte, și competențele statelor membre de a defini căsătoria și statutul de părinte, pe de alta. Astfel se ridică întrebări cheie cu privire la principiul subsidiarității și dacă dreptul la libera circulație obligă un stat membru al UE să reglementeze favorabil o situație ilegală în conformitate cu legislația sa națională.

a) Competența limitată a instituțiilor UE în domeniul familiei nu este respectată.

În temeiul tratatelor Uniunii, al Programului de la Stockholm și al deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul familiei și statutul juridic al persoanelor intră în

---

¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12878-Situatii-familiale-transfrontaliere-recunoasterea-filiatiei_ro

competența statelor membre, ceea ce înseamnă că stabilirea statutului de părinte a unei persoane este reglementată de legislația națională, care diferă de la stat la stat. Diferențele în reglementarea căsătoriei, a familiei și a calității de părinte, precum și procedurile legate de acestea au rădăcini în specificul social, cultural și politic al statelor membre ale UE. De asemenea, reflectă cu acuratețe moto-ul Uniunii: unitate în diversitate.

Prin urmare, inițiativa curentă a CE nu trebuie să contravină competenței bine stabilite a statelor membre în materia dreptului familiei.

Importanța principiilor fundamentale ale subsidiarității și proporționalității este subliniată de Programul de la Stockholm. Programul de la Stockholm prevede în mod expres că „noile inițiative legislative ale Comisiei (...) ar trebui depuse numai după verificarea respectării principiilor proporționalității și subsidiarității”².

Principiul subsidiarității cere o „prezumție în favoarea statelor membre care iau anumite măsuri.”³ Întrucât proiectul de Regulament propune acțiuni legislative care ar putea uzurpa responsabilitățile statelor membre și ar putea forța măsuri politice în conflict cu legislația acestora.

b) Interdicția ca UE să armonizeze dreptul familiei este un obstacol în calea emiterii Regulamentului.

Având în vedere că UE nu are competențe în domeniul căsătoriei și familiei, din cauza principiului subsidiarității, înseamnă că UE nu poate avansa reguli care să ducă la o armonizare *de facto* într-un domeniu pentru care nu are competență.

c) Libera circulație nu poate fi utilizată ca instrument pentru a eluda competențele naționale în domeniul căsătoriei și familiei.

Pentru a preveni conflictul între norme și erodarea competenței naționale a statelor membre, nu este suficient ca statutul de părinte să fie valid în statul de origine, ci acesta trebuie să facă parte integrantă din legislația statului gazdă.

În caz contrar, există pericolul de a „importa” elemente și norme juridice străine sistemului juridic intern, prin eludarea proceselor democratice și crearea unor tensiuni între diferitele jurisdicții.

---

² The Stockholm Programme—An open and secure Europe serving and protecting citizens, Official Journal C 115, 04.05.2010, p. 5.

³ Report from the Commission on Subsidiarity and Proportionality, 8.10.2010 COM(2010) 547 final, p. 2.

În cazul în care statele membre sunt obligate să recunoască unor persoane statutul de părinte stabilit în străinătate, în contradicție cu normele naționale, ele nu vor putea să mențină propria ordine juridică în materie de familie. O implicație ar fi aceea că definiția noțiunii de părinte în dreptul intern va fi golită de sens.

De exemplu, multe state membre interzic maternitatea-surogat; procedurile și limitele interdicției pot varia, în mod legitim (așa cum este recunoscut de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în primul său aviz consultativ) pentru a face față acestei situații. Prin urmare, **impunerea recunoașterii calității de părinte stabilită în străinătate - în situația în care copilul se naște în urma unui contract de surogație, prin adopție sau prin reproducere asistată medical - în contradicție cu legile naționale ale statului gazdă ar crea un grav conflict între norme.** Ar exista **cel puțin două definiții ale familiei și ale noțiunii de părinte, ambele în vigoare în același stat membru**, ceea ce ar duce la un haos normativ și la o eroziune continuă a competenței naționale în materie conexă.

Astfel, ar fi afectate reglementările legate de filiație și rudenie. Condițiile de angajare în muncă, impozitarea, concediul de maternitate și cel de paternitate ar trebui reconsiderate. Codul Civil ar necesita modificări majore. Siguranța și predictibilitatea conținutului drepturilor și obligațiilor ar fi afectate negativ, ducând în cele din urmă la o armonizare într-un domeniu care este doar de competența statelor membre.

Cu privire la definiția noțiunii de părinte și fundamentul juridic al acesteia

La nivelul dreptului internațional, art. 7 și 5 din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului⁴ fac trimitere la părinții naturali ai copilului, la drepturile și obligațiile lor, ca și la dreptul copilului de a-i cunoaște și de a fi îngrijit de aceștia. Astfel, termenul „părinți” poate fi interpretat doar în referință la tatăl și mama copilului, după sensul obișnuit care trebuie dat termenilor (cf. cu art. 31 (1) din Convenția de la Viena privind Dreptul Tratatelor).

Aceste interpretări sunt obligatorii pentru toate statele membre ale UE, dar și pentru legislația emisă de instituțiile UE.

„Apatridia” este un argument falacios

---

⁴ Art. 5 – „Statele părți vor respecta responsabilitățile, drepturile și îndatoririle ce revin părinților naturali ai copilului (...); art. 7 (1). „Copilul se înregistrează imediat după nașterea sa și are, prin naștere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, în măsura posibilului, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit de aceștia.”

Unul dintre cele mai frecvent invocate motive pentru o nouă legislație privind situațiile familiale transfrontaliere este acela că copiii născuți din părinți cetățeni ai două state membre diferite ar deveni apatrizi, în cazul în care calitatea de părinte nu ar fi stabilită identic în ambele țări. Este un argument eronat, deoarece în toate statele UE copilul este înregistrat la starea civilă, primește o cetățenie, iar în act se precizează țara de naștere și țara de reședință.

Un copil ar putea fi temporar „apatrid” doar în situația în care el ar fi născut ca urmare a unui contract de surogație, iar contractanții/beneficiarii care solicită recunoașterea calității de părinte supun în mod premeditat copilul unei stări de incertitudine juridică pe care o folosesc pentru a cere concesi, ignorând astfel în mod brutal interesul superior al copilului.

Instituțiile Uniunii Europene nu pot fi instrumentate în acest fel, iar Comisia trebuie să utilizeze toate mijloacele legale pentru a bloca inclusiv astfel de manipulări ale legii.

Concluzie

Apreciem că, prin emiterea unui astfel de regulament unional, CE ar putea exacerba și mai mult diviziunea din sânul Uniunii, pentru că ar pune statele membre în fața obligației de a redefini căsătoria, familia și înțelesul noțiunii de părinte, astfel sacrificând respectul pentru competența națională și pentru diversitatea culturală.

Ca atare, respectuos solicităm Comisiei să retragă proiectul de Regulament discutat.

Bogdan Stanciu
Președinte
PRO VITA București

